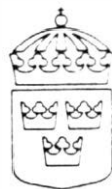

Motion till riksdagen

1989/90:Bo506

av Rune Backlund m.fl. (c)

Skyddet av Vättern

Mot.
1989/90
Bo506-512

Vättern, i storleksordning Sveriges näst största insjö, har mycket stor betydelse för vattenförsörjningen i norra Götaland. Den stora vattenytan är uppdelad på fyra län, Jönköping, Skaraborg, Östergötland och Örebro. Ett antal kommuner och ett tjugotal tätorter tar idag sitt färskvatten från Vättern. Minst 200.000 människor får idag vätternvatten i sina kranar.

Vättern är i flera avseenden en unik insjö. För svenska förhållanden är det en mycket djup sjö med få till- och frånflöden. Vattnet har därför en lång omloppstid på ca 60 år. Vattnet är också förhållandevis näringsfattigt. Dessa faktorer gör sjön extra känslig för föroreningar och miljögifter.

Vätterns föroreningskänslighet konstaterades tidigt. Sedan mitten av 1960-talet samarbetar länsstyrelserna och kommunerna runt sjön samt industrin i Vätterns vattenvårdskommitté. Mätningar av föroreningar har genomförts och program har upprättats vid två tillfällen. Under 1988 påbörjades arbetet med ett nytt program.

Hoten mot Vätterns vatten kommer från flera olika källor:

- Kommunernas avlopps- och dagvattenssystem
- Industrins avloppsvatten
- Näringsläckage från kringliggande mark- och skogsområden
- Internationella luftföroreningar
- Olyckor med miljöfarliga transporter på vägarna runt sjön.

Trots utbyggnaden av olika reningsanläggningar tillförs Vättern årligen på olika vägar stora mängder närsalter, tungmetaller och kemiska föroreningar.

Det opinionsbildningsarbete som vi från centerens sida har bedrivit tillsammans med andra organisationer, bland vilka Rädda Vättern-kommittén särskilt bör nämnas, har fått till följd att allt fler har fått klart för sig vilken betydelse Vättern har för vattenförsörjningen på lång sikt. Man har också börjat inse vad som håller på att hända med dessa vatten.

Debatten och de starka kraven från befolkningen runt sjön har också tvingat myndigheter och regeringen att skärpa kraven på utsläppen från industrin. Det kan i det här sammanhanget vara på sin plats att påminna om regeringens agerande i samband med besluten om Aspa bruks utsläpp i Vättern. Först efter en stark folklig opinion skärpte regeringen några dagar före valet 1988 kraven på Aspa. Trots de skärpta kraven är det en bra bit kvar till nollutsläpp.

Som färskvattenreservoar är Vättern av nationellt intresse. Försurning och andra miljöförändringar gör Vättern mera betydelsefull på längre sikt för ett större område än det som idag utnyttjar sjön. Målsättningen måste därför vara att dess vatten ska för framtiden alltid kunna placeras i högsta klass när det gäller vattenkvalitet.

Om myndigheter och kommuner runt sjön långsiktigt ska kunna skydda och hålla upp kvalitén på vattnet krävs det att man får resurser till sitt förhållande. Det är viktigt att staten nu tar sitt ekonomiska delansvar för genomförandet av de åtgärdsprogram som är under utarbetande dels av vattenvårdskommittén, dels det förebyggande program som helt nyligen har presenterats av arbetsgruppen bakom projektet "EKO-region Vätterbygden". Båda programmen är av nationellt intresse.

Det krävs också att man lyfter skyddsfrågan till nationell nivå. Vättern bör vara ett riksobjekt och dess vatten hanteras på ett sådant sätt. Riksdagen bör därför uttala att Vättern är riksobjekt som färskvattenstäkt enligt naturresurslagen och skall omgärdas med speciella skyddsbestämmelser.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Vättern bör vara ett riksobjekt som färskvattentäkt enligt naturresurslagen och skall omgärdas med speciella skyddsbestämmelser.

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om statligt stöd till åtgärdsprogram för Vättern.¹]

Stockholm den 17 januari 1990

Rune Backlund (c)

Bengt Kindbom (c)

Kersti Johansson (c)

Gunilla André (c)

Roland Larsson (c)

Hugo Andersson (c)

Anders Svärd (c)

¹ 1989/90:Jo774